

Byggnadsminnesförklaring av Gamla pappershandeln, fastigheten
Norra Edsbyn 37:2 i Ovanåkers socken och kommun

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Gamla pappershandeln har väckts den 12 november 1987 av Ovanåkers kommun. Förslag till skyddsföreskrifter har remitterats den 16 augusti 1989.

Fastighetens ägare, har skriftligen godkänt byggnadsminnesförklaring med föreslagna skyddsföreskrifter den 5 februari 1990.

Byggnadsnämnden i Ovanåkers kommun har genom beslut den 27 september 1989 lämnat förslaget utan erinran.

Riksantikvarieämbetet har i skrivelse den 30 oktober 1989 lämnat förslaget utan erinran.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § kulturminneslagen Gamla pappershandeln, fastigheten Norra Edsbyn 37:2 i Ovanåkers socken och kommun för byggnadsminne och meddelar enligt 2 § samma lag skyddsföreskrifter enligt bilaga 1.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar för byggnadens underhåll. Även länsmuseet kan rådfrågas.

Om särskilda skäl finns får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § kulturminneslagen lämna tillstånd till ändring av byggnadsminne.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten. Hur man överklagar framgår av bilaga 2.

Enligt 3 kap 21 § kulturminneslagen gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Lars Ivar Hising, jämte ledamöterna Marianne Ahlqvist, Jens Alvarsson, Axel Andersson, Tord Bergkvist, Bengt Björkman, Willy Eriksson, Alice Hamberg, Lennart Holmsten, Thomas Juhlin, Sven Eric Lundahl, Wallentin Lundmark, Kjell Nilsson, Håkan Vestlund samt Stig Zettlin.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Johny Rangrost, 1:e länsassessor Gösta Törnblom, länsarkitekt Lars-Ulrik Bergström samt antikvarie Ingela Broström, föredragande.

Lars Ivar Hising

Ingela Broström

Kopia till

- ✓ Riksantikvarieämbetet
- Byggnadsnämnden i Ovanåkers kommun
- Kulturnämnden i Ovanåkers kommun
- Länsmuseet
- Hälsinglands museum
- Inskrivningsmyndigheten vid Bollnäs tingsrätt
- Överlantmätarmyndigheten
- Planenheten

GAMLA PAPPERSHANDELN

Norra Edsbyn 37:2

Ovanåkers socken, Ovanåkers kommun

Gamla pappershandeln 1916
Foto: Länsmuseet i Gävleborgs län

Gamla pappershandeln vid 1900-talets början
Foto: Edsbyns museum

Gamla pappershandeln är ett av de många större trähus som ritades av byggmästaren Olof Johansson i Edsbyn under årtiondena omkring sekelskiftet 1900.

Olof Johansson var vid denna tid flitigt verksam i trakten. Hans samlade produktion omfattar mer än tvåhundra byggnader varav endast ett fåtal finns utanför Ovanåkers socken.

Uppdragen gällde framför allt panelade villor och mångårdsbyggnader med tillhörande ladugårdar, men i det växande industrisamhället Edsbyn uppfördes även ett par mer renodlade affärshus. Det bäst bevarade av dessa är den s k gamla pappershandeln vid Långgatan.

Pappershandeln byggdes år 1907 för bonden Per Persson på gården Olanders i Västra Edsbyn. Byggnaden, som var helt och hållet avsedd för uthyrning, innehöll butiks- och banklokaler i bottenvåningen samt bostäder i övre våningen. Butiken disponerades ursprungligen av en guldsmed men övertogs sedermera av en pappershandlare som under många år drev sin affärsrörelse i huset. Banklokalen, som användes av Bollnäs folkbank, försågs med ett murat bankvalv nära huskroppens mitt.

Det nya affärshuset fick en medveten utformning som tydligt avspeglar viljan att åstadkomma en representativ arkitektur även för det mindre samhället.

Byggnaden domineras av den symmetriskt komponerade gatusfasaden med breda sidorislåter, krönta av renässansinspirerade gavelmotiv. Däremellan sträcker sig en loggia med entréer till bank och butik. Renässansmotivet återkommer i sidofasadernas takkupor, medan gårdssidan givits en mer återhållsam utformning. Snickeridetaljer som takfotkonsoler, listverk och räcken kan återfinnas i flera andra av Olof Johanssons byggnader.

Den ursprungliga takplåten har i sen tid bytts ut mot papp. Skyltfönstren åt gatan sattes in under något av 1900-talets första årtionden och har anpassats till byggnaden genom såväl proportioner som snickeridetaljer. Gamla pappershandeln är i övrigt anmärkningsvärt välbevarad med bl a innanfönster, ursprunglig inredning i trapphus etc. De ingrepp som gjorts har skett på ett sådant sätt att husets sekelskifteskarakteristik bibehållits.

Pappershandeln utgör genom sin originella och genomarbetade utformning en av höjdpunkterna i Olof Johanssons byggenskap. Med tanke på bruket av närmast standardiserade snickerier kan dock byggnaden samtidigt sägas vara typisk för sin upphovsman.

Bottenvåningens lokaler används nu för butiks- och kontorsändamål medan övervåningen fungerar som bostad.

Till fastigheten hör även ett samtida uthus som dock inte omfattas av skyddsföreskrifterna.

Skyddsområde

Skyddsområdet omfattar hela fastigheten Norra Edsbyn 37:2.

Skyddsföreskrifter

Skyddsföreskrifterna gäller butiksbyggnaden, Gamla pappershandeln.

- 1) Byggnaden får inte rivas, flyttas, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
- 2) Inre ombyggnad som medför ingrepp i stommen får endast utföras efter förslag som godkänts av länsstyrelsen.
- 3) Byggnaden skall vårdas så att den inte förfaller. Det underhåll som krävs skall ske på ett sådant sätt att byggnadens kulturhistoriska värde inte minskar.
- 4) Skyddsområdet och där inräknade byggnader skall hållas i sådant skick att butiksbyggnadens kulturhistoriska värde inte minskar.

